

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОКРОВНИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Сітало Д.В. 23 САІ
Керівник Чорна Т.С., к.т.н., доц.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Анотація – зроблено аналіз перспективи використання покровних культур у типових сівозмінах господарств півдня України.

Сьогодні перед аграріями стає питання заощадження, як матеріальних, так і природних ресурсів. На перше місце виходять питання збереження ґрунтового покриву та вологості [1]. Саме технологія No-till вирощування польових культур, яка передбачає відсутність будь-якого обробітку ґрунту, дозволяє вирішувати обидва питання одночасно. Це досягається за рахунок того, що при її використанні всі рослинні рештки залишаються на полях. Саме вони створюють захисний шар на поверхні поля. Така система землеробства запобігає водній та вітровій ерозії ґрунтів, а також значно краще зберігає вологу. Але її використання у південних районах призводить до значного (до тижня, а при наявності взимку сніжного покриву і більше) затримання строків проведення будь-яких весняних технологічних операцій через значну вологість ґрунту. До того ж перехід на No-till технологію вимагає від господарств значних матеріальних витрат [2]. З іншого боку, наявність на поверхні поля рослинних решток є невід'ємною основою ґрунтозахисного землеробства. Саме залишені рослинні рештки сприяють накопиченню органічної речовини і є важливим захистом від ґрунтової ерозії. Експериментальні дані показали, що при 100% збереженні рослинних решток на полі ерозія ґрунту практично відсутня, при залишках до 50% - ерозійні процеси скорочуються на 80%, а при наявності лише 10% поживних решток – на 30% [2]. Альтернативним варіантом постійної наявності рослинних решток на полі є використання покривних культур у традиційних сівозмінах.

Метою досліджень є аналіз можливості використання покривних культур у типових сівозмінах господарств півдня України.

Важливим чинником для впровадження будь-якої технології є технічне забезпечення спеціальними машинами та обладнанням. В світі існують різні підходи використання покривних культур. Але ключовою причиною їх вирощування є поліпшення здоров'я ґрунту. Крім того, спостерігалось зменшення ущільненості ґрунту і зменшення його ерозії, а також збільшення вмісту поживних речовин в ньому. За результатами польових досліджень [3], покривні культури є лише частиною системного

підходу, який допомагає створювати здоровий ґрунт, отримувати більш високі врожаї. Все більше виробників інтегрує покривні культури в свої системи землеробства з метою зниження ерозії, підвищення властивостей ґрунту, накопичення азоту, випасу худоби або пригнічення бур'янів. Використовують сівбу покривної культури одночасно зі збиранням основної комерційної культури (рисунок 1) або по вегетуючим рослинам за допомогою сівалок (рисунок 2) чи малої авіації. В умовах недостатнього зволоження перевагу віддають першому варіанту.

Рисунок 1 – Зернозбиральний комбайн дообладнаний системою сівби покривних культур.

Рисунок 2 – Використання сівалок для підсіву покривних культур у посівах кукурудзи.

Все більше виробників запитують про потенціал використання покривних культур у сівозмінах. Їх використання дозволить мінімізувати витрати на гербіциди в умовах півдня України, а також зменшити водну та вітрову ерозію, покращити умови зволоження ґрунту за рахунок зменшення випаровування й підвищення інфільтрації підчас злив, покращити стан ґрунту за рахунок використання біологічних засобів захисту рослин; отримати якісну продукцію, яку можливо буде використовувати у дитячому та дієтичному харчуванні.

Література

1. Головне завдання – зберегти вологу в ґрунті // Агроном. №7. 2019. Режим доступу: <https://agronom.com.ua/golovne-zavdannya-zberegty-vologu-v-grunti/>
2. Сторчоус І. Нюанси в технології no-till / І. Сторчоус // Агробізнес сьогодні. №2. 2014. Режим доступу: <http://agro-business.com.ua/agro-ahronomiia-sohodni/item/395-niuansy-v-tekhnolohii-no-till.html>
3. Дуда О.М. Лабораторія No-till. Польова практика / О.М. Дуда // Агро-Еліта. №6. 2019. Режим доступу: <http://agroprod.biz/2019/06-laboratoriya-no-till-polova-praktyka/>